

דף טז.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' תמורה פ"ד ה"ו

וְלֹד הַמַּעֲשֵׂר. [וְיִלְד] תְּמוּנַת הַמַּעֲשֵׂר. **ב** וְלֹד תְּמוּנַת הַבְּכוֹר וְיִלְדֵי וְלִדּוֹתֶיהֶן עַד סוֹף הָעוֹלָם. הָרִי אֵלּוּ לֹא יִקְרְבוּ אֶלָּא יָרְעוּ עַד שִׁיפֹל בָּהֶן מוֹם וַיֵּאָכְלוּ כְּבָכוֹר וְכַמַּעֲשֵׂר שֶׁנִּפֹּל בָּהֶן מוֹם. וְלִדּוֹת תְּמוּנַת הַבְּכוֹר לְכַהֵן. וְלִדּוֹת מַעֲשֵׂר וְתְמוּנָתוֹ לְבָעָלָיו:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' תמורה פ"ג ה"ד

הַמִּקְדִּישׁ בַּעֲלֹת מוֹם עוֹבֵר **ל** וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר תְּמִימָה וְאַחֵר כֶּף נִוְלַד בָּהּ מוֹם קָבוֹעַ וְנִפְדִּית וְהִמִּיר בָּהּ אַחֵר שֶׁנִּפְדִּית. הָרִי זֶה תְּמוּנָה וְאֵינָה קֶרֶבָה וְאֵינָה נִפְדִּית אֶלָּא מִנִּיחָה עַד שֶׁתָּמוּת. אֵינָה קֶרֶבָה מִפְּנֵי שֶׁבָּאָה מִכַּח קִדְּשָׁה יְחִוּיָהּ וְאֵינָה נִפְדִּית שָׁאִין בְּכַח קִדְּשָׁתָהּ לְתַפֵּשׁ פְּדִיוֹנָה:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ד ה"א

וְלֹד חֲטָאֵת וְתְמוּנַת חֲטָאֵת **מ** וְחֲטָאֵת שְׁמִתוֹ בְּעֻלָּיהָ וְחֲטָאֵת שְׁאֲבָדָה וְנִמְצָאֵת אַחֵר שֶׁכִּפְּרוּ הַבְּעָלִים הָרִי אֵלּוּ

כ. כסף משנה: ולד המעשר תמורת המעשר וכו'. ג"ז משנה שם (דף כ"א):

ל. כסף משנה: המקדיש בעל מום עובר וכו'. משנה פרק הזרוע (דף ק"ל) ופרק ב' דבכורות (דף י"ד). ומה שכתב אינה קריבה ואינה נפדית. בפרק ב' דבכורות (דף ט"ו) בגמרא:

מ. כסף משנה: ולד חטאת ותמורת חטאת וכו'. משנה רפ"ד דתמורה (דף כ"א): ופ"ג דמעילה (דף י'). ומ"ש נמצאת אחר שנשחטה החטאת השניה שהפריש קודם שיזרק

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרם בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

ימותו. נמצאת אחר שנשחטה החטאת השניה שהפריש קדם שיזרק דמה. הרי זו ספק אם תמות אם תרעה עד שיפול בה מום. לפיכך תמות. וכיצד הן מתות. לא שיהרגם בכלי או בידו אלא יכניסם לבית ונוצל עליהם עד שימותו. ודברים אלו כלם מפי משה רבנו נשמעו. אין כל הדברים אמורים אלא בחטאת יחיד בלבד. אבל חטאת צבור שאבדה ונמצאת אחר כפרה בין ראוייה בין אינה ראוייה תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויפלו דמיה לנדבה. ואין אתה יכול לומר בחטאת צבור ולד או תמורה או שמתו בעליה. שכל קרבנות הצבור זכרים ואין הצבור עושין תמורה כמו שיתבאר ואין כל ישראל מתים:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ד הי"ד

השולח חטאתו ממדינת הים. מקריבין אותה בקזקת שהוא קים. במה דברים אמורים בחטאת העוף. או בחטאת בהמה של אשה שאינה בת סמיכה כמו

דמה ה"ז ספק וכו'. בפ"ד דתמורה (דף כ"ב:) בעיא דלא איפשיטא. ומ"ש וכיצד הן מתות וכו'. פ"ק דע"ז ופ"ד דנזיר (דף כ"ה). ומ"ש ודברים אלו כולם מפי משה רבינו נשמעו. ברפ"ג דתמורה (דף י"ח) ופ"ב דבכורות (דף ט"ז): אין כל הדברים אמורים וכו' עד ואין כל ישראל מתים. בפרק שני דתמורה (דף ט"ו):

נ. כסף משנה: השולח חטאתו ממדינת הים וכו'. משנה בפ' כל הגט (דף כ"ח). ומ"ש בד"א בחטאת העוף וכו'. שם בגמרא (כ"ח:) והא בעי סמיכה אמר רב יוסף בקרבן נשים רב פפא אמר בחטאת העוף: אבל אשם ודאי שמתו בעליו וכו'. משנה פ"ג דתמורה (דף כ"א ע"ב). ומ"ש שכל שבחטאת תמות באשם ירעה וכו'. ברפ"ג דתמורה (דף י"ח):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שְׂבֹאֲרָנוּ. אֲבָל אֲשֶׁם וְדָאִי שְׁמָתוֹ בְּעָלָיו. וְשִׁכְפָּרוּ בְּעָלָיו.
יִרְעָה עַד שְׁיִפֹּל בּוֹ מוֹם וְיִמָּכַר וְיִפְּלוּ דָמָיו לְנִדְבָה. שְׁכָל
שְׂבִיחַטָּא תָמוֹת בְּאֲשֶׁם יִרְעָה עַד שְׁיִפֹּל בּוֹ מוֹם וְיִפְּלוּ
דָמָיו לְנִדְבָה:

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' בכורות פ"ד ה"ד

הַמִּקְבֵּל צֹאן מִן הַנִּכְרִי בְּמִמּוֹן קָצוֹב * וּפָסֵק עִמּוֹ שִׁיְהִיָּה
הַשָּׂכָר בִּינִיָּהֶם וְאִם פָּחַתוּ פָּחַתוּ לְיִשְׂרָאֵל. אִף עַל פִּי
שְׂבִיחַטָּא יִשְׂרָאֵל הֵם וְהָרִי הֵם כְּקִנְיָנוֹ הוּאִיל וְאִם לֹא
יִמָּצֵא הַנִּכְרִי אֶצְלוֹ מִמּוֹן אַחֵר לְגִבּוֹת מִמֶּנּוּ יִגָּבֶה מִן
הַבְּהֵמוֹת הָאֵלוּ וּמִלְדוּתֵיהֶן נַעֲשֶׂה כְּמוֹ שִׁישׁ לוֹ אַחֲרֵי
עֲלִיָּהֶן וְעַל וּלְדוּתֵיהֶן וְהָרִי יֵד הַנִּכְרִי בְּאִמְצָע וּפְטוּרִין מִן
הַבְּכוּרָה הֵם וּלְדוּתֵיהֶן. אֲבָל וְלָדִי וְלָדוֹת חִיבִין שְׁהָרִי
שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵם וְאִין לְנִכְרִי רְשׁוּת עֲלִיָּהֶן:

שו"ע יו"ד סימן שכ ס"ז

י. המקבל בהמות מן העכו"ם בממון קצוב ופסק עמו שיהיה השכר
בניהם אבל אם פחתו פחתו רק לישראל, אע"פ שהם ברשות ישראל

ס. כסף משנה: המקבל צאן מן הנכרי בממון קצוב וכו'. משנה בפרק ב' דבכורות (דף
ט"ז:) ואיפלגו בה אמוראי ורבינו נתן כלל בדבר דכל ולדות שיש רשות לנכרי לגבות
מהם פטורים וכל ולדות שאין לו רשות לגבות מהם חייבים ולדוגמא נקט ולדות וולדי
ולדות ומפני כך השמיט מה ששנו במשנה העמיד ולדות תחת אמותיהם ולדי ולדות פטורים
ולדי ולדי ולדות חייבים ולא איפלגו אמוראי אלא בכמה דורות הוא דרך להיות אחריות
הנכרי עליהם ולדברי הכל דין זה שכתב רבינו אמת:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

פטורים מן הבכורה^ע, שאם העכו"ם לא ימצא מעות לגבות מהישראל יגבה מהבהמות האלו ונמצא יד עכו"ם באמצע.

מ"מ ולדי ולדות שלהם חייבים, שהרי של ישראל הם ואין לעכו"ם רשות עליהם.

הגה: עכו"ם שקיבל בהמת ישראל לטפל בה ואין לו חלק בה רק קיבל עליו אחריות שלה, חייבת בבכורה.

דף טז:

הרמב"ם הל' בכורות פ"ב ה"ו

עין משפט א.

רַחֵל שִׁילָדָה כָּמִין עֲזָ. פ או עֲזָ שִׁילָדָה כָּמִין רַחֵל פֶּטוּר מִן הַבְּכוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יח-יז) 'אַף בְּכוֹר שׁוֹר' עַד

ע. רמב"ם בפ"ד מבכורות ממשנה בדף ט"ז ע"ב.

פ. כסף משנה: רחל שילדה כמין עז וכו'. משנה בפ"ב דבכורות (דף ט"ז): ומ"ש והוא בעל מום קבוע וכו'. בפ"ק דבכורות (דף ג') מימרא דר' יוחנן. ומ"ש אפילו פרה שילדה כמין חמור וחמור שילדה כמין סוס פטור מן הבכורה. משנה בפ"ק דבכורות (דף ה') ובגמ' (דף ו') איבעיא להו פרה שילדה כמין חמור ויש בו מקצת סימנים מהו וכו' את"ל כיון דאידי ואידי בני מיקדש בבכורה קדוש חמור שילדה כמין סוס מהו וכו' את"ל כיון דמין טמאה הוא קדוש פרה שילדה כמין סוס מהו הכא ודאי הא טמאה והא טהורה הא בת מיקדש בבכורה והא לאו בת מיקדש בבכורה או דילמא סימנים מילתא היא ולא איפשיטא. וכבר נודע דרך רבינו לפסוק כאת"ל ומפני כך פסק בפרה שילדה כמין חמור שאם יש בו מקצת סימני פרה הרי זה בכור לכהן ולענין חמור שילדה כמין סוס דאמרינן ביה את"ל כיון דמין טמאה הוא קדוש אע"פ שלא הזכירו כאן בסוף הלכות בכורים כתב שאם יש בו מקצת סימני חמור חייב ולענין פרה שילדה כמין סוס ויש בו קצת סימני פרה כיון דלא איפשיטא פסק שהוא ספק בכור. ומ"מ מ"ש בבבא זו אע"פ שיש בו מקצת סימני פרה אינו נוח לי דמפשטא דלישנא איכא למשמע דאין בו מקצת סימני פרה ויש בו מקצת סימני פרה שוין הם דשניהם ספק ואינו כן שאם אין בו סימני פרה ודאי אינו בכור כלל וצ"ל שלא השווים אלא לענין שאינם בכור ודאי אבל הא כדאיתיה והא כדאיתיה שזה אינו בכור כלל וזה ספק וזה פשוט. ומ"ש רבינו גבי ספק בכור יאכל במומו לבעלים. הוא מדקי"ל המע"ה. ומ"ש ואם תקפו כהן אין מוציאם מידו. טעמו מדאמרינן בפ"ק דמציעא (דף ז'):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שִׁיהִיָּהּ הוּא שׁוֹר וּבְכוֹרוֹ שׁוֹר. וְאִם הָיָה בּוֹ מְקַצֵּת סִמָּנִי אִמּוֹ הָרִי זֶה בְּכוֹר וְהוּא בֹעַל מוֹם קָבוֹעַ שְׂאִין לָךְ מוֹם גָּדוֹל מְשֻׁנוֹי בְּרִיתוֹ. אֶפְלוּ פָּרָה שִׁילָדָה כְּמִין חֲמוֹר וַיֵּשׁ בּוֹ מְקַצֵּת סִמָּנִי פָּרָה הָרִי זֶה בְּכוֹר לִכְהֵן הוֹאִיל וּמִין חֲמוֹר יֵשׁ בּוֹ דִּין בְּכוֹר. אֲבָל אִם יִלְדָה מִין סוֹס אוֹ גָּמֶל אֶף עַל פִּי שִׁישׁ בּוֹ מְקַצֵּת סִמָּנִי פָּרָה הָרִי הוּא סֶפֶק בְּכוֹר לְפִיכָךְ יֵאָכֵל לִבְעָלִים. וְאִם תִּפְסוּ כֹהֵן אֵין מוֹצִיאֵין מִידּוֹ:

שו"ע יו"ד סימן שטו ס"ה

ה. רחל שילדה כמין עז, או עיזה שילדה כמין רחל פטור מהבכורה שנאמר "אך בכור שור", עד שיהיה הוא שור ובכורו שור.^ז

ואם הוא מקצת סימני אמו הרי זה בכור^ק, והוא בעל מום קבוע שאין לך בעל מום גדול משינוי ברייתו.

אעובדא דההיא מסותא דהווי מינצו עלה בי תרי א"ר המנונא מתני' היא ספק בכורה המע"ה והא הכא דאם תקפו כהן אין מוציאין מידו וכי לא תקפו אסור בגיזה ועבודה. אבל קשה דהא בתר הכי אמרינן א"ל רבה וכו' לעולם אימא לך תקפו כהן מוציאין אותו מידו ואפ"ה אסורים בגיזה ועבודה וכו' א"ל רב חנניא לרבה תניא דמסייע לך. והשתא למה דחה רבינו דברי רבה ורב חנניא וברייתא ופסק כרב המנונא. וי"ל דהא דאמר רבה לעולם אימא לך תקפו כהן מוציאין מידו ואפ"ה אסור בגיזה ועבודה וכו' סובר רבינו דחייה בעלמא היא וסייעתא דרב חנניא לאו סייעתא כולי האי דכיון דברשות ישראל הוא והמע"ה אע"ג דאם תקפו כהן אין מוציאין מידו לא נפיק מידי ממונו של ישראל ושפיר יכול לפטור עצמו בו. ובתשובות הרשב"א סי' ש"א כתוב שנשאל על זה והשיב באמת גם לי נראה פשיטותא של הלכה כן אלא דבעינן למשכוני נפשין אדרבינו לחזר אחר זכותו והשתדל להראות פנים לדברי רבינו:

ז. ממשנה שם דף ט"ז ע"ב.

ק. שם במשנה.

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' מלוה ולוה פ"ח הי"ב

אין מקבלין צאן ברזל מישראל מפני שהוא אבק רבית. וכיצד הן צאן ברזל. הרי שהיה לו מאה צאן וקבלם ממנו להטפל בהן ויהיו הגזות והולדות והחלב לאמצע לשליש או לרביע עד שנה או עד שנתים כמו שהתנו ביניהם ואם מתו הצאן הרי המקבל משלם דמיהם הרי זה אסור שהרי בעל הצאן קרוב לשכר ורחוק להפסד. לפיכך אם קבל עליו בעל הצאן שאם הוקרו או הוזלו או אם נטרפו הרי הן ברשותו הרי זה מתר. וכן כל כיוצא בזה:

שו"ע יו"ד סימן שלג ס"ב

ב. אין חייבים בראשית הגז אלא כבשים בלבד^ר זכרים ונקבות, ואם היה צמרן קשה^ש ואינו ראוי ללבישה פטור.

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' בכורות פ"ד ה"ד

המקבל צאן מן הנכרי בממון קצוב^ה ופסק עמו שיהיה השכר ביניהם ואם פחתו פחתו לישראל. אף על פי

ר. שתלתה התורה ראשית הגז בשירות כהונה, דכתיב "וראשית גז צאנך תתן לו כי בו בחר ה' אלוהיך וכו', לעמוד לשרת", דהוי הראוי לשרת דהיינו רחלים שצמרן ראוי לעשות ממנו תכלת לבגדי כהונה. ש"ך ס"ק ב'.

ש. מחולין קל"ז ע"א מתנא דבי ר' ישמעאל.

ת. כסף משנה: המקבל צאן מן הנכרי בממון קצוב וכו'. משנה בפרק ב' דבכורות (דף ט"ז:) ואיפלגו בה אמוראי ורבינו נתן כלל בדבר דכל ולדות שיש רשות לנכרי לגבות מהם פטורים וכל ולדות שאין לו רשות לגבות מהם חייבים ולדוגמא נקט ולדות וולדי ולדות ומפני כך השמיט מה ששנו במשנה העמיד ולדות תחת אמותיהם ולדי ולדות פטורים

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁבָרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם וְהָרִי הֵם כְּקִנְיָנוּ הוּאִיל וְאִם לֹא
יִמָּצֵא הַנֶּכְרִי אֶצְלוֹ מָמוֹן אַחֵר לְגִבּוֹת מִמֶּנּוּ יִגָּבֶה מִן
הַבְּהֵמוֹת הָאֵלוּ וּמִלְדוּתֵיהֶן נַעֲשֶׂה כִּמוֹ שֵׁישׁ לוֹ אַחֲרֵיכֵן
עֲלִיָּהֶן וְעַל וְלְדוּתֵיהֶן וְהָרִי יֵד הַנֶּכְרִי בְּאִמְצָע וּפְטוּרִין מִן
הַבְּכוּרָה הֵם וּלְדוּתֵיהֶן. אָבֵל וְלָדִי וְלָדוֹת חִיבִין שְׁהָרִי
שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵם וְאֵין לְנֶכְרִי רִשׁוֹת עֲלִיָּהֶן:

שו"ע יו"ד סימן שכ סעיף ז

י. המקבל בהמות מן העכו"ם בממון קצוב ופסק עמו שיהיה השכר
בניהם אבל אם פחתו פחתו רק לישראל, אע"פ שהם ברשות ישראל
פטורים מן הבכורה^א, שאם העכו"ם לא ימצא מעות לגבות מהישראל
יגבה מהבהמות האלו ונמצא יד עכו"ם באמצע.
מ"מ ולדי ולדות שלהם חייבים, שהרי של ישראל הם ואין לעכו"ם
רשות עליהם.

הגה: עכו"ם שקיבל בהמת ישראל לטפל בה ואין לו חלק בה רק קיבל עליו
אחריות שלה, חייבת בבכורה.

ולדי ולדי ולדות חייבים ולא איפלגו אמוראי אלא בכמה דורות הוא דרך להיות אחריות
הנכרי עליהם ולדברי הכל דין זה שכתב רבינו אמת:
^א. רמב"ם בפ"ד מבכורות ממשנה בדף ט"ז ע"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com